

กระทู้ถามที่ ๒๖๖/ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๒ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอให้ตรวจสอบการบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามนายรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

เนื่องจากนโยบายและการบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมาส่งผลต่อโครงสร้างการบริหารงาน การจัดสรรงบประมาณ การโยกย้ายข้าราชการในสังกัด การประกันคุณภาพการศึกษา และแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารงานต่อไปในอนาคต จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีมาตรการหรือนโยบายแก้ไขปัญหาและส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา เช่น ปัญหาครูผู้สอนไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ หรือปัญหาการจัดสรรงบประมาณอย่างไม่เป็นธรรม พบการทุจริตในโครงการงบประมาณต่าง ๆ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลมีแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการโยกย้าย สับเปลี่ยนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ เช่น การปล่อยให้ผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งดำรงตำแหน่งเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เพราะทำให้เกิดพฤติกรรมการข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือมีผลประโยชน์ส่วนได้เสีย ในการดำรงตำแหน่งเป็นเวลานานอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ อย่างไร และมีตัวชี้วัดหรือเครื่องมือใดที่สามารถบ่งบอกได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม ตรงไปตรงมา เพื่อให้ระบบการศึกษามีคุณภาพอย่างแท้จริง ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เรวัต สิริกุล

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๖๖/ร.

ของ นายเรวัต สิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ขอให้ตรวจสอบการบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการ

ข้าพเจ้า นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ขอให้ตรวจสอบ
การบริหารงานในกระทรวงศึกษาธิการ ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยกระดับ
คุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องให้ครูเป็นหัวใจในการขับเคลื่อนนโยบาย
ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาครูผู้สอนไม่เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
จึงได้มีการกำหนดมาตรการเร่งด่วน มาตรการระยะยาว และแก้ปัญหาครูผู้สอนไม่เพียงพอ
รวมทั้งดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ
และต่อเนื่อง ดังนี้

๑. มาตรการเร่งด่วน

๑) ขอคืนครูเกษียณ ร้อยละ ๑๐๐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ ของครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูระดับการอาชีวศึกษา

๒) ครูสายสนับสนุน มีการจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มตามความจำเป็นและงบประมาณ
ของประเทศ

๓) ปรับเกณฑ์การกำหนดอัตราครูใหม่ โดยแยกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มครูผู้สอน
กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มสนับสนุนการสอน รวมทั้งได้นำภาระงานสอนของครูที่คำนวณ
เป็นชั่วโมงต่อสัปดาห์มากำหนดอัตรากำลัง (ครู ๑ คน ประมาณ ๓๐ ชั่วโมง : สัปดาห์ = งานสอน
๑๘ ชั่วโมง ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานสอน ๑๐ ชั่วโมง และงานอื่น ๆ ๒ ชั่วโมง)

๔) ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมให้เข้ามาร่วมจัดการศึกษา
และโอนสถานศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม

๕) เร่งรัดแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีแก่สถานศึกษาเอกชน รวมทั้งออกประกาศกฎกระทรวงเพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

๒. มาตรการระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูทั้งระบบ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

๑) วางแผนการผลิตและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับสภาพการใช้และความต้องการครู โดยพิจารณาจากแนวโน้มของประชากรวัยเรียนและความต้องการทางการศึกษาในอนาคต

๒) จัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๓) สร้างคณาจารย์รุ่นใหม่ที่มีคุณภาพและปริมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งทดแทนการเกษียณอายุราชการ

๔) ทบทวนนโยบายจำกัดกำลังคนภาครัฐ กรณีเกษียณอายุราชการของครู

๕) ให้มีการศึกษาหาแนวทางขยายเวลาเกษียณอายุราชการครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา (เฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน)

๖) สนับสนุนสถานประกอบการ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคมอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยรัฐมีมาตรการจูงใจ

๗) เพิ่มสัดส่วนการจัดการศึกษาของเอกชนมากขึ้น

๘) กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และวิชาการตามความพร้อม

๙) นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การเรียนโดยใช้ระบบ e-learning การใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต/พัฒนาเทคโนโลยี อันจะส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

๓. ดำเนินการในปัญหาครูผู้สอนไม่เพียงพอ ดังนี้

๑) การเกลี้ยอัตรารว่างข้าราชการครู จากผลการเกษียณอายุราชการและเกษียณอายุก่อนกำหนดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๑ ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ ๓๕,๖๔๓ อัตราร

- ๒) ขอคืนอัตราเกษียณ ร้อยละ ๑๐๐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๙,๕๕๓ อัตรา และครูระดับการอาชีวศึกษา จำนวน ๑,๐๒๖ อัตรา
- ๓) จัดสรรอัตราจ้างให้โรงเรียนที่ขาดครูชั้นวิฤต ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน จำนวน ๘,๑๘๐ อัตรา
- ๔) คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการพิจารณาจัดสรรพนักงานราชการ ตำแหน่ง ครูผู้สอน จำนวน ๒๑,๑๒๐ อัตรา
- ๕) จัดนักศึกษาไปปฏิบัติการสอนตามโครงการครูสหกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา
- ๖) การจัดการศึกษาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ปรับให้ครู อัตราจ้างเป็นพนักงานราชการตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน ๑,๖๓๙ อัตรา และปรับให้วิทยากรสอน ศาสนาอิสลามเป็นพนักงานราชการตำแหน่งครูสอนศาสนาอิสลาม จำนวน ๘๘๒ อัตรา รวมถึงปรับให้ ลูกจ้าง ประจำตำแหน่งครูผู้สอนศาสนาอิสลามเป็นข้าราชการครู จำนวน ๙๗ อัตรา
- ๗) คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการคืนครูให้นักเรียนตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ โดยมี วัตถุประสงค์ที่จะลดภาระงานอื่นที่ไม่จำเป็นเพื่อให้ครูได้ทำหน้าที่สอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่ โดยจัดอัตราจ้างปฏิบัติงานธุรการในโรงเรียน จำนวน ๑๔,๕๓๒ อัตรา อัตราจ้างนักการภารโรง จำนวน ๘,๗๔๕ อัตรา และอัตราจ้างครูผู้สอน จำนวน ๔,๓๐๐ อัตรา
- ๘) จัดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
- ๙) นิมนต์พระสงฆ์มาช่วยสอน
- ๑๐) จัดครูโอบายหมุนเวียนไปช่วยสอน
- ๑๑) เรียกครูที่ไปช่วยราชการกลับมาปฏิบัติการสอน ฯลฯ
- ๑๒) จัดทำโครงการ Teacher TV เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดการเรียนการสอน แก่นักเรียนให้มากขึ้น

๔. ดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ

วิเคราะห์ปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลศักยภาพที่จะนำไปพัฒนาครูให้ตรงตามศักยภาพและความต้องการรายบุคคล และจะส่งผลให้การผลิตครูมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสภาวะขาดแคลนรายสาขาวิชาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งสามารถกำหนดหลักสูตรการพัฒนาครูได้ตรงตามปัญหาด้านศักยภาพที่ขาด และสามารถติดตามความก้าวหน้าจากผลการดำเนินงานนั้น กระทรวงศึกษาธิการสามารถจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ โดยกำหนดเป้าหมายผลิตครูที่มีศักยภาพสูง และสอดคล้องตรงตามความต้องการของโรงเรียน

๕. การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้เกิดความเป็นธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ จะยึดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณเป็นหลัก และเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ดังกล่าวสู่การดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานบนพื้นฐานของหลักการความโปร่งใส ประหยัด และประสิทธิภาพ ซึ่งการพิจารณาจัดสรรในแต่ละโครงการงบประมาณต่าง ๆ จะเน้นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และใช้หลักทางวิชาการเข้ามาเทียบเคียง ทั้งพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน จำนวนประชากรนักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับผลกระทบ ความคุ้มค่า และยั่งยืนเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนงบประมาณที่จะต้องสอดคล้องกับแผนนโยบายของรัฐบาล ที่สำคัญจะมีการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการเป็นระยะตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

คำตอบข้อที่ ๒

ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยึดหลักการบริหารงานบุคคล ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนี้

๑. การเปลี่ยนตำแหน่ง การย้าย และการโอนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนด

๒. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใด ไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานการศึกษาอื่นภายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา ต้องได้รับอนุมัติจากอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้าย และผู้รับย้ายแล้วแต่กรณี

การย้ายผู้บริหารของหน่วยงานทางการศึกษาในระหว่างส่วนราชการหรือเขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะรับย้ายพิจารณาอนุมัติ ส่วนการย้ายผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ส่งย้าย โดยอนุมัติ ก.ค.ศ.

การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อไปบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องได้รับอนุมัติจาก ก.ค.ศ. แต่ถ้าเป็นการย้ายไปบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่ง ซึ่ง ก.ค.ศ. ยังมิได้กำหนดจะกระทำได้เมื่อ ก.ค.ศ. กำหนดตำแหน่งแล้ว

๓. ให้ ก.ค.ศ. ดำเนินการให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่หรือย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือดำรงตำแหน่งที่มีลักษณะบริหารตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยยึดหลักการให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งดังกล่าวได้ไม่เกินสี่ปี เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการจะให้ปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันคราวเดียวกันได้คราวละหนึ่งปีแต่ต้องไม่เกินหกปี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ทั้งนี้การกำหนดตำแหน่งที่มีลักษณะการบริหารงานนั้น ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ดังนั้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยอนุมัติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงยังมิได้ดำเนินการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ สถานศึกษาแห่งหนึ่ง ๆ เกินระยะเวลาที่กำหนด ตามนัยมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ในข้างต้น

คำตอบข้อที่ ๓

ขอเรียนว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในหมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาและนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา มีหลักการของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้คนไทยได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ทุกภาคส่วนสามารถทำการตรวจสอบได้ว่าการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นคณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติให้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการประกันคุณภาพ

การศึกษาโดยประกอบไปด้วยมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ให้ส่วนราชการหลักในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องทำหน้าที่พัฒนามาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และให้สถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับนั้น ๆ พร้อมทั้งกำหนดให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทั้งนี้มาตรฐานและตัวบ่งชี้หลักสำหรับให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก (คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข) โดยมีเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติ และเด็กตามศักยภาพตรงตามความต้องการทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะคุณภาพและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

มาตรฐานที่ ๒ แนวการจัดการศึกษา (จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน) ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอน และสื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหา และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์สำหรับความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้เรียน ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน และปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล

ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ และการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ (การสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง) เป็นการเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี เป็นปัจจัย สำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคน มีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัย และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการ ที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันของประเทศ

ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ ศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ และกลไกการเรียนรู้ และการสร้างและจัดการความรู้ในทุกระดับหรือทุกมิติของสังคม

องค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดการเรียนการสอน ได้จัดทำมาตรฐานแต่ละระดับ การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติ ดังนี้

๑. มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้จัดทำมาตรฐานการศึกษา โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้นี้ สำหรับ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาควบคู่ไปกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘ มาตรฐาน แบ่งเป็นด้านคุณภาพผู้เรียน ๘ มาตรฐาน ด้านการเรียนการสอน ๒ มาตรฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ๖ มาตรฐาน และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการ เรียนรู้ ๒ มาตรฐาน ดังนี้

๑) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ๘ มาตรฐาน ได้แก่ (๑) ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (๒) ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม (๓) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมี เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (๔) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (๕) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (๖) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (๗) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี (๘) ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

๒) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน ได้แก่ (๑) ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง (๒) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๖ มาตรฐาน ได้แก่ (๑) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา (๒) สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ ครบวงจร (๓) สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (๔) สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (๕) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย (๖) สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

๔) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน ได้แก่ (๑) สถานศึกษามีการสนับสนุนใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น (๒) สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

กระบวนการที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษา มี ๓ ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา จะประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยกระบวนการและวิธีการที่ได้มาตรฐาน ระดับหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี มีการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับพื้นที่ (LAS) รวมทั้งนิเทศสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการประเมินตนเอง พิจารณาให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษาในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อหาจุดพัฒนาและนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถานศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ จัดตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐาน

ตามเกณฑ์อย่างเป็นระบบ และจัดตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการตรวจสอบวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้วยการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET, NT) กับสถานศึกษาในสังกัดระดับช่วงชั้นที่ไม่ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ส่วนระดับหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) จะตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ด้วยการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมีการประเมิน ๑ ครั้ง ในทุกระยะเวลา ๕ ปี ตามมาตรฐานที่กำหนด และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาแก่หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา สำหรับจัดทำนโยบายและมาตรฐานการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาต่อไป

๒. มาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีประกาศเรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๙ เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๖ มาตรฐาน และในปีการศึกษา ๒๕๕๒ ได้พัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษา เพิ่มเป็น ๗ มาตรฐาน ดังนี้

๑) มาตรฐานด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ประกอบด้วย ร้อยละของตัวบ่งชี้ ได้แก่ (๑) ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดตามชั้นปี (๒) ผู้เรียนที่สามารถประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอาชีพอย่างเป็นระบบ (๓) ผู้เรียนที่มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร ด้านการฟัง การอ่าน การเขียน และการสนทนา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ (๔) ผู้เรียนที่มีความสามารถใช้ความรู้ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการศึกษา ค้นคว้า และปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม (๕) ผู้เรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (๖) ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา (๗) ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (๘) ผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้อ่านทำในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาต่อภายใน ๑ ปี และ (๙) ระดับความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา

- ๒) มาตรฐานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ ได้แก่
- (๑) ระดับคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษาที่มีการพัฒนาความต้องการของตลาดแรงงาน
 - (๒) ระดับคุณภาพของการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกทักษะวิชาชีพ มีการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ และพึงพอใจต่อคุณภาพการสอน
 - (๓) ร้อยละของงบประมาณที่สถานศึกษาจัดซื้อวัสดุฝึก อุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม
 - (๔) ระดับความเหมาะสม และเพียงพอของระบบคอมพิวเตอร์ในแต่ละสาขาวิชา
 - (๕) ระดับความเหมาะสมในการจัดการอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ศูนย์วิทยบริการ โรงฝึกงาน พื้นที่ฝึกปฏิบัติงานเหมาะสมกับวิชาที่เรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเกิดประโยชน์สูงสุด
 - (๖) ระดับคุณภาพการจัดระบบความปลอดภัยของสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา
 - (๗) ร้อยละของบุคลากรภายในสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - (๘) จำนวนครั้งหรือปริมาณในการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (๙) จำนวนสถานประกอบการที่มีการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และระบบปกติ
 - (๑๐) จำนวนคน - ชั่วโมงของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน
 - (๑๑) อัตราส่วนของผู้สอนประจำที่มีคุณวุฒิด้านวิชาชีพต่อผู้เรียนในสาขาวิชา และ
 - (๑๒) อัตราส่วนของผู้สอนประจำ : ผู้เรียน
- ๓) มาตรฐานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ ได้แก่
- (๑) จำนวนครั้งของการจัดให้ผู้เรียนพบอาจารย์ที่ปรึกษา
 - (๒) จำนวนครั้งของการจัดบริการ ตรวจสอบสารสนเทศให้กับผู้เรียน
 - (๓) ร้อยละของผู้เรียนที่ออกกลางคันเมื่อเทียบกับแรกเข้า
 - (๔) จำนวนครั้ง และประเภทของกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ รวมทั้งด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ และ
 - (๕) จำนวนครั้งและประเภทของกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- ๔) มาตรฐานด้านการบริการวิชาชีพสู่สังคม ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ ได้แก่
- (๑) จำนวนและประสิทธิผลของกิจกรรม/โครงการที่ให้บริการวิชาชีพ และส่งเสริมความรู้ในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น และกิจกรรม/โครงการฝึกทักษะวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพของประชาชน และ
 - (๒) ร้อยละของงบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่ให้บริการวิชาชีพ และส่งเสริมความรู้ในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น และกิจกรรม/โครงการฝึกทักษะวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพของประชาชน ต่องบประมาณทั้งหมด

๕) มาตรฐานด้านนวัตกรรมและการวิจัย ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (๑) จำนวนนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน การประกอบอาชีพหรือพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันระดับชาติ (๒) ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในการสร้าง พัฒนา และเผยแพร่ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการต่องบประมาณทั้งหมด และ (๓) จำนวนครั้งและช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการที่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๖) มาตรฐานด้านภาวะผู้นำและการจัดการ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (๑) ระดับคุณภาพการบริหารของผู้บริหารที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา หรือแผนยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมของประชาคมอาชีวศึกษาด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ (๒) ร้อยละของบุคลากรในสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติตามจรรยาบรรณมาตรฐานวิชาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และ (๓) ระดับคุณภาพของการจัดระบบสารสนเทศ และการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

๗) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เหมาะสมกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (๔๑๕ แห่ง) โดยกำหนด มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ ได้แก่ (๑) สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยการอาชีพ ประกอบด้วย ๗ มาตรฐาน ๔๓ ตัวบ่งชี้ (๒) สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยอาชีวศึกษา/บริหารธุรกิจ ฯ ประกอบด้วย ๗ มาตรฐาน ๔๔ ตัวบ่งชี้ (๓) สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี/วิทยาลัยประมง ประกอบด้วย ๗ มาตรฐาน ๔๕ ตัวบ่งชี้ (๔) สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยสารพัดช่าง ประกอบด้วย ๗ มาตรฐาน ๕๗ ตัวบ่งชี้

มาตรฐานทั้ง ๗ ด้านดังกล่าว จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ และใช้กำกับติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่ง ได้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับและตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพเป็นธรรม และตรวจสอบว่าสถานศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับใด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ เช่น ตัวบ่งชี้ ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนดตามชั้นปี โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับดี = มากกว่าร้อยละ ๗๔

ระดับพอใช้ = ร้อยละ ๖๐ - ๗๔

ระดับปรับปรุง = น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการตรวจประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยต้นสังกัดจัดอบรมผู้บริหาร และอาจารย์ของสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ให้มีความรู้และทักษะ ในการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และแต่งตั้งให้เป็นคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยต้นสังกัด เพื่อดำเนินการตรวจประเมินคุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย ๓ ปี ต่อครั้ง

๓. มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่เชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

๑) มีเป้าหมายเพื่อส่งมอบบริการ/ผลผลิตที่มีคุณภาพต่อผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก และสังคม

๒) เป็นระบบที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสถาบัน สอดคล้องกับระดับการพัฒนา ของสถาบัน สามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับภาควิชา หรือสาขาวิชา ระดับคณะ และระดับสถาบัน

๓) มีการดำเนินการครบถ้วนตามกระบวนการประกันคุณภาพ ๓ ประการ คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

๔) มีการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบคุณภาพของการจัดการศึกษา และจะต้องสามารถชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมด การพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ดีควรครอบคลุมทุกมิติเชิงระบบ ทั้งปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยกำหนดตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมเอกลักษณ์ของสถาบัน ทั้งนี้ การกำหนดตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในมักจะมุ่งเน้นตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) เป็นหลัก

๕) มีการสร้างกลไกในการส่งเสริม และผลักดันให้การดำเนินงานประกันคุณภาพ ขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วทั้งสถาบัน โดยเฉพาะคณะกรรมการระดับนโยบาย และผู้บริหารสูงสุดของสถาบัน ที่จะต้องให้ความสำคัญ และกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยการมอบหมายให้หน่วยงาน หรือคณะกรรมการรับผิดชอบติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

๖) มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดี มีประสิทธิภาพ สามารถเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพในทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานประจำ การตรวจสอบประเมิน ตลอดจนถึงการปรับปรุงและพัฒนา

๗) มีการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุง และทบทวนการดำเนินงาน ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น มีความสำคัญมาก หากระบบประกันคุณภาพการศึกษาดี แต่ไม่มีการนำผลไปใช้ ก็จะไม่เกิดประโยชน์

นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษายังประกอบด้วย

(๑) ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วย ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ การดำเนินการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การพัฒนานิสิต นักศึกษา การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การบริหารและการจัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบกลไกในการประกันคุณภาพ (มี ๓ ระบบ ได้แก่ ระบบและกลไก การประกันคุณภาพภายในที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ระบบและกลไกการให้ความรู้ และทักษะด้านการประกันคุณภาพแก่นักศึกษา และระดับความสำเร็จของการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน)

(๒) การประเมินคุณภาพภายนอก จะมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพ ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี และรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ประกอบการ

พิจารณาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อสาธารณชน

สำหรับมาตรฐานเพื่อการประเมินสถานศึกษานั้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ดังนี้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ด้านครู ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ และด้านผู้บริหาร สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีภาวะและมีความสามารถในการบริหารจัดการ และสถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๘ มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้จบการศึกษา ด้านการเรียนรู้อ ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้อ ด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์ ด้านการบริการวิชาการ ด้านกิจการนักศึกษา และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการ และด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน

ระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ๘ มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ด้านการจัดการเรียนรู้อ ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้อ ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ด้านการบริการวิชาการ ด้านกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประกันคุณภาพภายใน